

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

תוכן

- א. שומרת יבם בין ליבם אחד בין לשני יבמין ... לא לאחד ולא לשנים.....1
- ב. יש זיקה.....2
- ג. כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת.....2

דף עד.

א. שומרת יבם בין ליבם אחד בין לשני יבמין ... לא לאחד ולא לשנים

שומרת יבם¹ כלומר אשה שמת בעלה ולא השאיר אחריו בנים, והיא ממתינה לאחי בעלה שייבם אותה או שיחלוץ לה, למרות שקיימת זיקה (קשר אישות) בינה לבין היבם, שמחמתה אסורה היא להינשא לאדם אחר עד שתחלוץ, או עד שימות היבם, או עד שייבם אותה ויגרשנה. אם נדרה אין היבם מיפר², אפילו אין שם אלא יבם אחד שודאי זקוקה לו³, ואף אם נתחייב במזונותיה⁴ ואפילו עשה בה אותו היבם מאמר, כלומר שקידש אותה בכסף או בשטר אינו כלום, שלא אמרה תורה אלא בארוסה, אבל מאמר ביבמה אינה אלא מדרבנן⁵, וכל שכן זיקה לבדה שאינה כלום.

ואפילו ביבמה שהיתה מאורסה לבעלה שמת, גם אם יפרו שניהם, היבם והאב, בשותפות, אינו מופר, שהרי היבם גרוע מהארוס. אלא האב מפר לבדו, ואין צריך לומר שהאב מיפר מה שנדרה אחר מות הארוס, או מה שהפר לה כבר הארוס, אלא אפילו מה שנדרה בחיי הארוס ושמע ושתק, ומת ביום שמעו ולא הפר, וכל שכן אם לא שמע הארוס כלל, מפר האב לבדו ביום שמעו אפילו לא שמע ביום שמת הארוס, ואין היבם אחי ארוסה מפר, אלא מפר האב לבדו⁶.

¹ שו" ונו"ב יו"ד רלד ז

² ואפילו עם האב אינו מפר אם נתאלמנה מן הנישואין. ט"ז שם ת, ואם מן האירוסין חזרה לרשות האב והאב מיפר לבדו כמבואר שם סעי' יא

³ ואף לסוברים יש זיקה, מכל מקום אין היבמה נמורה כל כך לאישה כנערה המאורסה, שאם בא עליה אחר אינו חייב סקילה. ר"ן נדרים עה

⁴ כן מוכרח לאוקימתא שר"א בנתחייב במזונותיו ור"ע חולק, ריטב"א נדרים עה, ועי' תוס' בסוגיין וריטב"א נדרים

⁵ ש"ך שם יז

⁶ והר"ן מסתפק דאפשר דאפילו בצירוף יבם א"י להפר, חי' רע"א שם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

ב. יש זיקה

כבר התבאר במסכת יבמות דף יז: ודרף נא: שאשה הזקוקה ליבם, שייבם או שיחלוץ אותה, והיא הנקראת שומרת יבם, קודם היבום או החליצה יש בה להיבם קנין אישות כלומר יש לו בה זיקה, וכמו שקרובות אשתו אסורות עליו, כך קרובות זקוקתו אסורות עליו.⁷

ולפיכך שומרת יבם שמתה קודם שייבם או שיחלוץ וכל שכן בחייה⁸ אסור באמה, לפי שיש זיקה, ואף לאחר מיתת היבמה לא פקעה הזיקה, ולא כשנפלה לפני יבם אחד בלבד, אלא אפילו נפלה לפני שני יבמים, והיא אסורה לכל אחד מהם כחמותו.

ג. כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת

בטעם שהבעל מיפר נדרי אשתו אמרו לפי שכל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת⁹, ואף על פי שהפרת הבעל גזרת הכתוב היא, לא זיכתה תורה לבעל בהפרה אלא משום שעל דעתו נודרת¹⁰, ויש שכתב שטעם עיקרי הוא¹¹. ויש מפרשים שמפני שנתנה תורה לבעל רשות להפר הוא שנודרת על דעת בעלה, שיודעת שבידו להפר¹².

אפילו אם היא אומרת בפירוש שאינה נודרת על דעת בעלה, כתבו ראשונים שמכל מקום הוא מיפר לה¹³, שהתורה נתנה אותה ברשות הבעל לכל נדר ולכל שבועת איסור מפני שהרוב כך דעתן, ורובן על דעת כן הן נודרות.

⁷ שו"ע ונו"כ ולבוש שם קנט ה

⁸ בחייה אף רב מודה שאסור באמה, שאם ישא את אמה תיאסר היבמה עליו משום בת אשתו ותיפטר מן החליצה ומן היבום, ואסור לבטל מצות יבמין.

⁹ ועי' רמב"ן במשפט החרם שר"ל על דעת שלא ימחה

¹⁰ ר"ן

¹¹ שו"ת הרא"ש כלל י סי' ג, ועיי"ש שלא שדורשים מעמא דקרא כר' שמעון, שהרי סמכו על טעם זה להלכה בנשואי קמנה

¹² תוס' נדה מו ב ד"ה כדרב פנחס בתי' ב ותוס' הרא"ש שם בתי' אחרון

¹³ שו"ת הרשב"א ח"ד סי' שי, ריטב"א גיטין פג ב, תוס' הרא"ש נדה מו ב.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

לפיכך י"א¹⁴ שקטנה יתומה שהשיאודה אמה או אחיה, אף על פי שאין הנשואין אלא מדבריהם, מכל מקום הבעל מיפר לה¹⁵, מפני שכל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת, וקטנה זו אף היא על דעתו של זה נדרה.

וכן מטעם זה הבעל מפר לאשתו אפי' נדרה ע"ד רבים ואפי' אם נתן לה רשות שתדור ע"ד הב"ד, יכול לחזור ממנה שהרשה ויפר לה¹⁶.

וכן מטעם זה אשה שנדרה נדר ואסרה דבר על כל העולם, אף שהם אסורים באכילה ובטלטול, אם בעלה הפר ביום שמעו בשבת את נדרה, שוב הותרו בטלטול ובאכילה שהרי על דעתו נדרה וסמכה עליו שיבטל לה¹⁷.

¹⁴ נדה מו: והרמב"ם וטושי"ע השמיטו, ועי' ערוך לנר שם שכ' שהרמב"ם סובר, שזה רק לר' אליעזר, והכמים חולקים לגמרי על סברת כל הנודרת כו', וכ"כ באבני מלואים סי' קלז ס"ק ב, אלא שכל הראשונים אין סוברים כן.

¹⁵ ובראשונים נחלקו בפ"א ברמב"ן נדה שם וברשב"א יבמות קיד א ובמאירי נדה שם מפרשים שהדברים אמורים בשחזור והיפר לה משהגדילה ובעל אותה, שאז קנה אותה מן התורה, אלא כלפי הדין שאין הבעל מיפר בקודמים, מועיל זה שהיא נדרה על דעתו, אבל כל זמן שהיא בקטנותה אינה נודרת על דעתו, כי שמא סבורה היא לצאת. ורמב"ן ורשב"א ומאירי שם שגורסים אלא כו' וכ"כ בתוס' נדה שם ובריטב"א שם. ומפרשים שאפילו לא חזר והיפר לה משהגדילה מועילה ההפרה הקודמת מטעם זה של כל הנודרת וכו'.

¹⁶ ב"י יו"ד רלד, וש"ך שם ד, ועיין פרישה אבן העזר סימן צו אשר"י בגיטין ד' ק"ד ע"ד (פ"ד סי' ח) וז"ל שם עוד ואין לה כח לעקור דעת בעלה ולתלותו בדעת אחרים ולא עדיף מכשאומרת איני רוצה שיפיר לי הבעל ואפשר אפילו יבטל הבעל דעתו ויתן לה רשות לידור ע"ד רבים אינו מועיל וכו' ע"ש ונראה דהד מעמא הוא כיון דאין לה כח לעקור דעת בעלה משום הכי אף כשבעלה נתן לה רשות מכל מקום אין כח בנדרה והבעל אף שהוא נתן לה רשות לידור מכל מקום הוא לא נדר משום הכי יש בו.

¹⁷ שמירת שבת כהלכתה פרק כב הערה כב

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>